

1 HÉT a szigeten

A Pócsmegyerhez tartozó Surányban lelkes önkéntes csapat működik. Ahányan vannak, annyifélek, de nem azt kérdezik egymástól, hova szavazol, hanem ezt: tudsz jönni padot festeni? A nyár nagy eseménye, hogy egy héten át hátrányos helyzetű tiszavasvári gyerekeket láttak vendégül.

Van, aki először ült hajón. Van, aki itt tanult meg úszni. Van, aki még soha életében nem hagyta el a szülőhelyét.

Nyolc tiszavasvári gyerek táborozik egy héten át a kis dunaparti településen, Surányban. Ökotáborba jöttek, de legalább annyira sporttábor ez, élmény, öröm, kényeztetés és kaland. Volt már motorcsónakozás, reneszánsz játszóház, jártak fürjfarmon, hajóztak, boboztak. Ma délután sárkányhajózás, este bográcsozás, holnap strand, aztán a Csodák Palotája, végül a legszomorúbb program: a hazaindulás.

– Valahogy el kellene intézni, hogy maradjunk még egy hétig – tűnődik Ramóna, és rám néz, hátha nekem sikerülne. Ramóna és Robi a tavalyi turnusban is benne volt, a többiek először járnak a Szentendrei-sziget szívében. Az jöhetett, aki a tavalyihoz képest legalább egy jegyet javított a bizonyítványán, és rendszeresen részt vesz a helyi közösségi munkában.

– Búdról érkeztünk, ez Tiszavasvári egyik városrésze, tulajdonképpen egyik szegregátuma – magyarázza a gyerekek vezetője, Kóti Piroska, aki önmagát önkéntes közösség-szervezőként aposztrofálja. Ez az ambiciózus, törődő fiatalasszony a surányiak példájából erőt merítve szervez közösséget a bűdi romákból. Először a gyerekekből. Szemétszedéssel kezdték, megtisztították a sportpályát, majd focikupa, rajzpályázat, sok és sokféle foglalkozás. Itt, Surányban amolyan pótanya, copfot fon, ölbe vesz, betakar, vigasztal.

– Kétszáz család lakik Búdon, nem a legrosszabb körülmények között, de megküzdve a napi kenyérért – mondja Piroska. – A szülők többnyire dolgoznak, van köztük közmunkás is, mindannyian áldozatot hoztak azért, hogy a gyerekeik eljöhessenek ide. Pedig Juditék megüzenték, hogy semmi gond, jöjjön a gyerek akár egy szál ruhában, ők azt is megoldják. De a szülők inkább elmentek még külön meggyet szedni, kapálni, csak rendes ruhában, cipőben tudják indítani a gyerekeket.

Piroska jelenleg munkát keres, és mivel pert nyert az önkormányzat ellen az Egyenlő Bánásmód Hatóságnál, sok zárt ajtót talál. Pedig az vezérli, hogy a nem romák lássák: a bűdiek igenis képesek tenni magukért, ehhez kérnek segítséget. Végigverekedte magát az egyesületalapításon, most azért ostromolja az illetékeseket, adjanak nekik egy önkormányzati lakást, ahol összegyűjthetné a gyerekeket.

– Rendben tartanánk, és végre nem az én nappalimban vagy kertemben tartanám a foglalkozásokat. Legutóbb gyurmáztunk, máskor van tánc, ének, rajz, korrepetálás. Nyáron a gyerekek csak az utcán lehetnek, és az nem megnyugtató mifelénk. Juditéktől kaptunk pingpongasztalt, azt is jó volna felállítani.

Piroska számára a Pócsmegyer-Surányban eltöltött hét nagyon inspiráló. Látja, hogy ebben az aprócska faluban van szépen berendezett Civilek Háza, abban lehet jógázni, tanfolyamokat tartani, a ma délelőtti program is itt zajlik. És

Robi és Józsika jól kezeli a vonót

Natália mindenkit sikerélményhez juttatott

itt nem úszik el mellőlük senki a közeli tóban, mint az otthoni strandon, sőt a heti háromszori úszástanításban a hivatásos oktató, Bilkei Bora mellett részt vesz a Nemzeti Bank egykori alelnöke, Király Júlia is. Piroska és a gyerekek végre átélik, hogy fontosak, hogy vannak az országban emberek, akik őket éppen olyanak tartják, mint bárki más.

KÖSZI, KÖSZI!

Közben a srácok Kendől Jutkával a szelektív szemétszedésről beszélnek, majd műanyag palackokból perselyszerű malackákat készítenek. Jutka a soproni egyetemen környezeti nevelést tanít.

– Van-e Búdon szelektív hulladékgyűjtés? – kérdezi a gyerekeket.

– Nagyon nincs – válaszolja Patrik, aztán kiderül, hogy náluk a kétszáz családra három konténer jut, és nem ritka, hogy egyszer csak megáll ott egy autó, valaki kiszáll, és a konténer mellé önti a szemetét. Ha valaki azt gondolná, talán

van fontosabb ezeknek a gyerekeknek, mint a hulladékgazdálkodás meg az ökoszemlélet, az gondolja el, hogy rajtuk és az összes többi gyereken múlik, megmarad-e az ember ezen a bolygón. Ha Patrikék megértik, hogy ez fontos ügy, és azt is, hogy az ő ügyük, akkor a boldogító élmények mellé olyat kapnak, amiből hosszú távon építkezhetnek.

És van még valami.

– Tavaly kitaláltuk, hogy kapjanak a szemétszedésben részt vevő bűdi gyerekek egyenpólót, rajta a Tiszta Búdert felirattal. Pénzt gyűjtöttünk, megterveztük, elküldtük. Aztán kaptunk fotókat, ma sem tudom meghatottság nélkül nézni őket. Mert többen télen a kabátjukra is felvették, annyira fontos volt nekik, hogy tartoznak valahová, hogy van egy ügy, amiben részt vesznek – meséli Topits Judit, a surányi Köszik, önkéntes! csoport alapítója. Judit 2011-ben kötöttözött a közigazgatásilag Pócsmegyerhez tartozó, ma kétezerhatszáz főt

A pócsmegyeri öreg malom ideális „alaptábor”

számláló kistelepülésre. Igaz, nyáron felduzzad a létszám, az önkéntesek között is van őslakos, betelepülő és nyaraló egyaránt.

– Azzal kezdődött, hogy összeszedtem a szemetet az alsó strandon, majd kivetünk egy műanyag zacskót és egy táblát, hogy mindenki oda tegye a hulladékot – meséli Judit a Köszi őstörténetét. – Ebből jött az ötlet, hogy mi lenne, ha ki-ki örökbe fogadna egy-egy utcát, területet, és ott hetente szemetet szedne. Nem sokkal később már hetvenen voltunk, de mindenki külön dolgozott. Szép lassan alakultak ki a személyes kapcsolatok, és kezdtünk megvalósítani egyre több projektet.

A Köszi önkéntesei mindig találnak tennivalót. Padokat újítottak fel és festettek le, a buszmegállót is teljesen átalakították, még könyvespolcot is tettek bele. Nyereménypénzből körpadot állítottak fel a Napsugár téren, meghozzá napsárga színekben, rajzpályázatot hirdettek, karácsonykor több helyi család ünnepét tették szebbé közös gyűjtésből. Tavasszal facseteteket vettek, nagy részüket közösen ültették el, locsolási csoportot alakítottak. Aki nincs fent egyik közösségi oldalon sem, az sem marad ki, mert a Napsugár téren ott a „Fapados Fészbuk”, egy hagyományos hirdetőtábla, arról is megtudni minden fontosat. Most egy áruházlánc pályázatán versenyeznek, szeretnének új asztalokat a piacra, melléjük sakk- és malomasztalt. Hajrá Surány!

Ja, és ki ne hagyjuk a lényegét: ez a második év, hogy a bűdi gyerekek itt táborozhatnak.

Az élmények mellé olyat kapnak, amiből hosszú távon építkezhetnek.

– Piroskát tizennégy éves korától ismerem. A romák helyzetéről, a hátrányos megkülönböztetésről forgattunk náluk annak idején – meséli Judit, aki a Nők Lapja történetéből is készített filmet évekkal ezelőtt. – Aztán eljött a Facebook ideje, Piroška bejelölt engem, és mert látta, hogy itt Surányban mi mindent véghez tudunk vinni, ő is belekezdett a közösségépítésbe.

ILLATOK, HANGOK, KÉPEK

A gyerekek időközben három csoportba rendeződnek, úgy váltják egymást a foglalkozások forgószínpadán. Virággal díszített asztal mögött a pócsmegye-

Készül a palackmalac

Ebéd utáni szieszta – kicsinek, nagyoknak, cicának

Topits Judit, a Köszi alapítója

ri Varázskert tulajdonosa, Mikó Marcsi várja őket.

– Tudjátok, mit jelent a szó, hogy gyógynövény? – kérdezi, aztán üvegekből a kisebb-nagyobb gyerekenyerekekbe önt egy keveset a levendulából, mentából, citromfűből, kamillából.

– Morzsold szét bátran – biztatja a legkisebb leányzót, Amandát. – Úgy érezni legjobban az illatát.

– És hogy kell ebből olajat készíteni? – kérdezi Ramóna, miután megtudta, mi mindenre jó a levendula.

Amikor már mindenki megszagolt mindent, jön a játékos feladat. Bekötött szemmel kell felismerni a növényeket az illatuk alapján.

– Ez az a... ami a rágóban van – írja körül Lizi a mentát, mert a neve hirtelen nem jut az eszébe.

A Köszi csapata sok értékes szakembert megnyert a tábor ügyének. Idén

is nagy sikere volt Kovács Gábornak, aki a legképtelenebb tárgyakat lényegíti át hangszerré, a gyerekek elképedésére még a biciklipumpát is megszólaltatta. Kálna Natália zenei képességfejlesztő foglalkozásokat tart év közben, ma vagy nyolc hegedűvel és azzal az ígérettel érkezett, hogy a foglalkozása végére mindenki játszik majd a hangszerén. (Így is lett!) A három fiú már pengeti a húrokat, próbálgatják a leszorítást, ki erősen, ki simogatva húzogatja a vonót.

– Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet – mondja Natália, dobbant hozzá, közben megigazítja Józsi földnek szaladó vonóját. Józsi amúgy nem macsós alkat, a motorcsónakba be sem akart szállni, viszont a fiúk közül ő a legügyesebb az ilatok felismerésében.

Összességében az illatolás a lányoknak megy jobban, a vonóval a fiúk bánnak ügyesebben, de a gyurmázásban mindenki elképesztően kreatív. Ezt a programot Balogh Katalin vezényli le, aki visszajáró nyaraló Surányban. Nevetve mondja, hogy már a nagyszülei is rajztanárok voltak. Együtt csodáljuk meg a gyerekek vizes témájú alkotásait. Az egyiknek az aprólékossága, a másiknak a lendülete fogja meg a nézőt. Már megint, sokadszor ugyanarra jut az ember: mennyi kincs rejtőzik bennük! Semmivel sem kevesebb, mint azokban, akiket elhalmoznak lehetőséggel. Robi a Dunát mintázza a papírra, még halak is úsznak benne. A foglalkozás végén gondosan rendet rak maguk után. Pár perc múlva ebédelni érkezünk az öreg malom épületébe, és Robi elsőként ugrik ki az autóból, hogy segítsen a malomban lakó Schramkó Péternek fahasábokat pakolni. Tizenhárom évesen tele van figyelemmel és jó érzéssel.

– Ezek a gyerekek ilyenek. És nem csak Robi – jegyzi meg Judit. Igaza van, az ebéd végén hallom, hogy Amanda megkérdezi a Köszi mai étkezési önkéntesét, György Erzsébetet, felsöpörjön-e, Krisztián pedig az autóban azt mesélte, hogy szokott fát vágni, és jól bánik a csiszológéppel is.

– Szeretetteljesek és hálásak mindenért, amit kapnak – folytatja Judit. – Érkezéskor visszahúzódoak voltak, ez tavalyról ismerős. Ki kellett belőlük piszkálni az örömet és az aktivitást. De aztán...! A legtöbb, amit adhatunk nekik, az ismereteken kívül, hogy átéljék: éppen olyan gyerekek, mint a többi. Nekik is jár a gyerekkor.

ADNI JÓ

A pócsmegyeri malomépület felében Schramkó Péter él a családjával, a másikkban egy új szemléletű tanulócsoport,

Amanda, Ramóna és Lizike illatolás közben

Életöröm, sok napsárgával

a Malom-Alom működik a tanév idején. Most ez a rész a bűdiek bázisa, itt alsznak, esznek, még játszószközök, sőt bandázó hely is várja őket az udvaron. Matracokat a Malom adott, ágyneműt a Köszi csapata gyűjtött, a falhoz támasztva áll egy adomány gyerekbicikli is. Minden nap más önkéntes reggeliztet, ebédeltet, vacsoráztat és mosogat. Főzni nem kell, mert az ebédet egy közeli konyháról rendelik. Ma húsgombóclevés és bolognai spagetti a menü, elképesztő mennyiségű reszelt sajt fogy el hozzá.

– Gyertek fagyaltozni! Kötelező! – szólítja a szétszóródott csapatot Erzsébet.

– Két főtámogatónk van, ők adták össze a költségek harmadát – mondja Judit. Megérdemli a Brick Visual Solution építészeti látványtervezéssel foglalko-

zó csapata, csakúgy, mint a Telemédia, hogy leírjuk a nevüket. – A Köszi-tagok egy része pénzt adott, mások az idejüket, van, aki mindkettőt. Sok engedményt kaptunk, mindenki úgy segít, ahogy tud. Az egyik Köszi-tag Leányfalun dolgozik, jár neki egy húszalkalmas strandbelépő. Ő ezt ajánlotta fel.

Sokan hiszünk a Köszihez hasonló közösségekben. Abban, hogy alulról építkezve lehet megállítani sok „felülről” érkező rombolást. Az ilyen egymásra találó, fát ültető, jó cselekedetekben erősödő csapatoknak nagy erejük van. Mert először csak a maguk háza táján söprögetnek, aztán tágul a kör, jönnek a nagyobb vállalások. A bűdi gyerekek talán ennek az erejét is megérik. És viszik magukkal haza.

Hulej Emese